

Notulen van de vergadering
gehouden op vrijdag 18 januari 1963 in de Trêveszaal,
aangevangen 's morgens om tien uur en 's middags
voortgezet

Aanwezig: De minister-president De Quay en de ministers
Van Aartsen, Beerman, Cals, Klompé, Marijnen,
De Pous, Toxopeus, Veldkamp (bij de punten
1-7, 16a en 16b ged.), Visser en Zijlstra
(Afwezig zijn de ministers Korthals en Luns)

Voorts zijn aanwezig de staatssecretarissen
Van den Berge (punten 8f en 10), Gijzels (punt 2),
Van Houten (punten 8a-8e en 9-13), Roolvink
(punten 4, 16a en 16b) en Scholten (punt 7)

Secretaris: J.Middelburg

2. Arbeidsongeschiktheidsverzekering (Brieven van de minister
van Sociale Zaken en Volksgezondheid dd. 21 december 1962,
nr.1947, 3 januari 1963, nr.19 en 7 januari 1963, nr.34,
met bijlagen; zie notulen m.r. 11 januari 1963, punt 12)

Minister Veldkamp begint de bespreking met een fout
te corrigeren. In de vorige vergadering heeft minister Beerman
het punt van de cassatie tegen uitspraken van de centrale raad
van beroep aangesneden. Spreker dacht, dat dit in het wetsont-
werp op dezelfde wijze geregeld was als in de kinderbijslagwet
loontrekkenden, maar op wens van het departement van Sociale
Zaken en Volksgezondheid is de cassatie niet beperkt tot de
premieheffing. Spreker heeft een gesprek met minister Beerman
en de Hoge Raad gehad, waarin bezwaar werd gemaakt tegen de
omvang van deze nieuwe cassatieverzoeken. Hij heeft daarom dit
punt uit het wetsontwerp gehaald met de bedoeling, dat dit
eerst algemeen voor de sociale verzekering wordt bekeken.

Minister Zijlstra merkt op, dat op bladz.76 van de
memorie van toelichting wordt gewezen op de toenemende econo-
mische betekenis van de sociale verzekering, waardoor de minis-
ter deze zo mogelijk ook dienstbaar zou willen maken aan de
conjunctuurpolitiek. Spreker acht dit een goede gedachte, maar
het probleem is niet eenvoudig. Het is belangrijk, dat de ge-
dachte opgeworpen is, maar hij zou hierover dan eerst adviezen
willen laten uitbrengen. Spreker heeft bezwaar tegen de laatste
alinea van punt 4 op bladz.6, waarin in uitzicht wordt gesteld,
dat als er een volksverzekering voor arbeidsongeschiktheid komt
er een belangrijke overheidsbijdrage bij zal komen voor de ge-
handicapten van jongsaf. Hij verzoekt voor deze passage een

soberder.....

ZEER GEHEIM

ministerraad
18 januari 1963

provinciale besturen wel plannen hebben ingediend, die echter ten dele onrijp zijn. De interdepartementale commissie voor de probleemgebieden zal er aan werken, dat voor 1 maart a.s. binnenkomt wat mogelijk is.

Spreekster stelt de vraag of niet een andere oplossing mogelijk is, waarbij voor 1963 een bedrag op een moederpost wordt gebracht. De post op de begroting van Maatschappelijk Werk had een contrapost van f.10 mln op die van het gemeentefonds. Minister Zijlstra merkt op, dat financiering van het gehele programma voor 1963 uit de rijksbegroting betekent, dat voor dit jaar de voeding terzake al in het gemeentefonds wordt gestort, maar niet meer eruit komt. De voeding moet voor 1964 toch herzien worden, zodat voor dat jaar deze moeilijkheid weggenomen zal kunnen worden, als ook andere correcties aan de orde zijn. Als straks de zaak van het gemeentefonds bekeken wordt, zal men dan rekening ermede moeten houden, dat de voeding in 1963 wel erin is gekomen, maar de uitkeringen niet zijn gedaan. Minister Klompé is minister Zijlstra dankbaar, dat hij een oplossing voor deze budgettaire moeilijkheid aangeeft. Zij neemt aan, dat de betrokkenen hun best zullen doen om de zaken voor 1 maart gereed te krijgen.

Minister De Pous zegt, dat hetzelfde geldt voor Economische Zaken. Minister Toxopeus merkt op, dat voor Economische Zaken die zaak rond is.

De raad verklaart zich akkoord met de wijze van financiering, die minister Zijlstra heeft aangegeven.

8. Buitenlands beleid

a. EEG en Engeland (Zie notulen m.r. 11 januari 1963, punt 2h)

De minister-president heeft vernomen, dat minister Luns in de vergadering van de EEG-ministers van buitenlandse zaken, mede namens de minister-president, het overige kabinet en het Nederlandse parlement, heeft verklaard, dat elke afgelasting van de onderhandelingen met Engeland als volkomen onaanvaardbaar wordt beschouwd. Minister Spaak heeft zich hierbij aangesloten, terwijl ook de Duitse minister Schröder schorsing van de onderhandelingen onaanvaardbaar heeft genoemd. Daarna heeft de Franse minister Couve de Murville voorgesteld, dat de Italiaanse minister Colombo een eindrapport zal opstellen, dit aan de regeringen zal zenden, die dit dan (niet in Brussel) zullen kunnen beoordelen. Dit voorstel is door de vijf andere ministers afgewezen. De stemming is zeer geïrriteerd. Zelfs de voorzitter van de EEG-commissie prof. Hallstein heeft verklaard, dat de onderhandelingen met Engeland tot een goed einde moeten worden gebracht. De bijeenkomst is daarop verdaagd tot vanmorgen 11 uur.

Staatssecretaris.....

Staatssecretaris Van Houten heeft vernomen, dat de bespreking van deze morgen, waaraan ook Couve de Murville heeft deelgenomen, het karakter van een volledige crisis had. Door minister Luns is verklaard, dat afbreking van de onderhandelingen ten gevolge zou hebben, dat er geen datum voor de ondertekening van de associatie met Afrikaanse landen zal worden vastgesteld, geen voortgang met de landbouwreglementen zal worden gemaakt en dat hij niet kon inzien hoe maandag en dinsdag de gewone EEG-raadsvergadering zou kunnen werken. Bij de andere vier ministers vond minister Luns steun hiervoor. Spaak heeft gezegd, dat verdere onderhandelingen met Engeland met een lege stoel van de Franse delegatie juridisch mogelijk is. De vorige dag is gesproken over de inhoud van een Frans communiqué, dat de onderhandelingen worden afgebroken, waarmede de vijf andere ministers het niet eens waren. Afgesproken is, dat op 28 januari een nieuwe bijeenkomst zal worden gehouden. De ministers Luns en Spaak hebben nog het voorbehoud gemaakt, dat de Engelse delegatie geen bezwaar tegen een communiqué hierover zou maken.

De minister-president heeft ^{enige} ernstige vragen over enkele onderdelen. In de eerste plaats kan een weigering om de associatieovereenkomst met de Afrikaanse landen te tekenen voor Frankrijk onplezierig zijn, maar zoiets richt zich ook tegen deze Afrikaanse landen. Als men dusdoende voor hen de deur sluit, doet de vraag zich voor of deze niet door de communistische landen geopend zal worden. Een mogelijkheid is misschien om gelden, die anders via het EEG-fonds naar de Afrikaanse landen zouden gaan, rechtstreeks aan deze landen beschikbaar te stellen. Staatssecretaris Van Houten wijst op de mogelijkheid, dat na tekening van de overeenkomst deze niet door de parlementen geratificeerd zou worden. Een alternatief is alle bepalingen uit de overeenkomst te schrappen, waar Frankrijk voordeel van heeft.

Minister Marijnen is in hoge mate ongerust over de ontwikkeling. De betrokken regeringen raken in een ernstige impasse, zowel wat de toetreding van Engeland tot de EEG als wat de EEG zelf betreft. Deze crisis zou kunnen betekenen een afbraak van de Europese Gemeenschappen zelve. In de debatten in de Kamer werd gemakkelijk gesteld, dat de vijf landen een gesloten front tegen Frankrijk moeten vormen, maar men zal ook erop moeten letten niet in eigen vlees te snijden. Als het optreden van de vijf ertoe leidt, dat de Fransen bijdraaien, dan is dit wapen te hanteren, maar bij spreker rijst ernstige twijfel of men met deze tactiek bij president De Gaulle bereikt wat men wil bereiken. Als door dit optreden een frustratie van de EEG ontstaat, weet spreker niet of de landen ermede gediend zijn. Hij heeft wel zorg erover, als de Afrikaanse associatie wordt afgewezen, omdat dan de Afrikaanse landen daarvan de dupe zouden worden, wat ernstige politieke consequenties zou kunnen hebben. Ook het stopzetten van het overleg over de landbouwverordeningen kan bezwaarlijk zijn, aangezien dit een definitieve

stap naar frustrering van de EEG kan betekenen. Spreker is het er overigens mede eens, dat gestreefd moet worden naar voortzetting van de onderhandelingen met Engeland.

Minister De Pous wijst erop, dat in Brussel gebleken is, dat men tot heel redelijke compromissen inzake de toetreding van Engeland kan komen. Voor tarwe bijv. heeft minister Marijnen een oplossing voorgesteld, waarmede zowel Engeland als de vijf delegaties akkoord gingen, maar die door de Franse delegatie is afgewezen. Hetzelfde deed zich voor ten aanzien van aluminium. Hieruit bleek duidelijk, dat de Fransen tot het standpunt zijn gekomen, dat Engeland niet mag toetreden. Spreker is ervan overtuigd, dat weer met Engeland verder onderhandeld zal worden, maar thans moet men de zwaarste drukmiddelen op de Franse regering aanwenden en dan is er geen enkel dreigement misplaatst. Anders dan minister Marijnen meent spreker, dat het gewoon doorgaan in de EEG zelf zou betekenen, dat president De Gaulle zijn wil aan de andere vijf partners oplegt, wat voor een soevereine natie onaanvaardbaar is. Het is moeilijk te verdragen, dat de Franse minister Couve de Murville de andere vijf ministers van buitenlandse zaken een voor een ter verantwoording heeft geroepen. Op die wijze zou de Europese Politieke Unie al gerealiseerd zijn, zonder dat de andere EEG-landen er bij te pas zijn gekomen. Tegenover de vrees van minister Marijnen, dat de aangeduide middelen tot pressie op de Franse delegatie tot afbraak zouden leiden, stelt spreker dat dit alleen stagnatie kan meebrengen. Men zal de Franse regering moeten laten merken wat de blokkering van de toetreding van Engeland tot gevolg heeft. De Fransen hebben een groot belang bij de totstandkoming van de EEG-verordeningen voor rundvlees. Het kan nuttig zijn de ondertekening hiervan uit te stellen. Spreker wijst erop, dat de Tweede Kamer achter het regeringsbeleid staat; als zij consequent is, zal zij een overeenkomst met de Afrikaanse landen niet goedkeuren. Het moet duidelijk worden, dat niet president De Gaulle in de EEG de dienst uitmaakt. Spreker heeft vernomen, dat de Franse ministers niet op de hoogte waren van de persconferentie, waar president De Gaulle zijn standpunt heeft uiteengezet.

Minister Klompé wijst erop, dat stappen van president De Gaulle die tot stagnatie of opbreking van de EEG leiden ook grote politieke en economische repercussies hebben. Spreekster acht het daarom wenselijk de discussie hierover te voeren in een vergadering waar ook minister Luns bij is. Zij is van oordeel, dat alleen sputteren tegen het optreden van president De Gaulle niets uithaalt; alleen als de vijf delegaties het onderling eens zijn over voorstellen, die voor de Fransen ongunstige gevolgen hebben, kan men nog enig resultaat verwachten. Het hangt er ook sterk vanaf hoe een en ander door minister Luns in Brussel is gesteld.

Minister Zijlstra is het met de gevoelens wel eens en heeft ook een afkeer van de wijze waarop president De Gaulle zich

ministerraad
18 januari 1963

de Zonnekoning van deze tijd waant. Intussen dient men te bedenken, dat de landen met een uitermate geraffineerd schaakspel bezig zijn en dat zij zich op elke zet zeer grondig moeten beraden. Men zal de zaken rationeel moeten bestuderen en onemotioneel moeten beslissen. Nederland zal voorts als klein land moeten nagaan wie de zetten op het schaakspel moet doen.

De minister-president is het met minister Zijlstra eens, dat de Nederlandse regering op rationele gronden haar standpunt moet bepalen en dat de Nederlandse delegatie in deze moeilijke zaak niet steeds voorop moet lopen. Spreker meent, dat de Duitse regering en met name bondskanselier Adenauer in zijn gesprek met president De Gaulle terzake wat zal kunnen bereiken.

Staatssecretaris Van Houten deelt mede, dat minister Luns met de Duitse minister Schröder een gesprek heeft gehad, waarbij deze zich volledig voor het standpunt van de andere vier delegaties heeft uitgesproken, maar wel heeft gewezen op de moeilijkheid, dat de bondskanselier mogelijk een afwijkend standpunt zal innemen.

Minister De Pous ziet niet duidelijk het bezwaar waarom de Nederlandse delegatie niet voorop zou mogen gaan. Dat door het verzet van de Nederlandse ministers indertijd de Europese politieke unie niet tot stand is gekomen, blijkt thans van de grootste betekenis te zijn. Staatssecretaris Van Houten waarschuwt ook tegen elke aarzeling in het Nederlandse standpunt. De minister-president zegt, dat men dit bepaald niet uit zijn woorden mag afleiden; hij is het eens met minister De Pous, dat - als dit effect kan hebben - de Nederlandse delegatie alleen (of de Beneluxlanden gezamenlijk) moet kunnen optreden. Minister Marijnen is het geheel eens met dit standpunt van minister De Pous, maar ook met dat van minister Zijlstra, dat het een schaakspel is, waarbij men elke zet nuchter moet afwegen. Spreker stelt de vraag of op de bijeenkomst van het Beneluxministerscomité ook voelingneming met de Beneluxpartners plaats heeft. De minister-president merkt op, dat de samenwerking tussen de ministers Luns en Spaak heel goed was.

Minister De Pous wijst erop, dat de regering ook de commissie van de Tweede Kamer moet inlichten. Staatssecretaris Van Houten deelt mede, dat minister Luns met de Kamercommissie voor buitenlandse zaken wil spreken en een vertrouwelijke bespreking met hoofdredacteuren wil houden. Minister Marijnen acht het wenselijk, dat ook minister De Pous en hijzelf aan de bespreking met de Kamercommissie deelnemen. De minister-president antwoordt, dat het reeds herhaaldelijk gebeurd is, dat meer ministers bij een bijeenkomst van de Kamercommissie aanwezig zijn.

Spreker stelt voor op maandag om 8 uur 's avonds een extra-vergadering te houden ter verdere bespreking van dit punt. De raad besluit aldus.